

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 11 oktober 2012

MEDITATIE

Recht en genade

Van één ding kunt u zeker zijn: de Heere is recht in al Zijn weg en werk. Al voelt u zich misschien wel misdeeld of onrechtvaardig behandeld. In de ure van afrekening, aan het einde van onze levensdag zal het onthullend waar blijken: zo wat recht is zult gij ontvangen. Werken en dan loon ontvangen. Krijgen wat je verdient. Dat willen we toch...? Of....?

De eerste groep losse arbeidskrachten in de wijnoogst is het uitdrukkelijk met de landheer eens geworden (2a). Vanaf zes uur in de vroege morgen zullen ze voor het geldende tarief werken: één penning. Want daar kon een gezin een dag van leven. Van de anderen staat niet, dat ze het met elkaar eens geworden zijn. Van degenen die later begonnen zijn - om negen, twaalf of drie uur, zelfs de 'laatsten' pas om vijf uur 's middags - staat uitdrukkelijk, dat ze

...en zo wat recht is,
zult gij ontvangen.

Mattheüs 20: 7b

zullen ontvangen wat *recht* is. Recht in de ogen van de eigenaar van de wijngaard, die haast heeft om de oogst binnen te halen. De ure van het einde van de oogst, van de afrekening nadert. Hoe zullen die laatsten, het uitschot van de arbeidsmarkt, de afgekeurden, naar de afrekening toegegaan zijn, denkt u? Wat kunnen ze verwachten? Wat verdienen ze eigenlijk? Totaal rechteloos als ze zijn. Opvallend dat met hen als eersten wordt afgerekend. Dat is bedoeld tot ontdekking van de eersten, de werkers en de zwoeegers. De Knecht des Vaders geeft onderwijs over de deugden des Vaders. In deze gelijkenis (1-16) vooral Gods rechtvaardigheid, vrijmacht en goedheid. Deze gelijkenis wordt door Petrus eigenlijk aan Jezus' lippen ontlokt. Petrus, die zo dierbaar over zijn keuze en volgen spreekt, nadat de rijke jongeling is weggegaan: 'Zie, *wij* hebben alles verlaten en zijn U gevolgd...' (19:27). Achter deze oprechte belijdenis zit echter een verborgen wortel van zelfingenomenheid en een heimelijke gedachte aan verdienste-lijkheid. Er zal weliswaar zeker sprake zijn van beloning (19: 29), maar dan uitsluitend genadeloon. God wordt nooit onze schuldenaar. Vandaar dat waarschuwend *máár* (19:30) van het laatste vers in het vorige hoofdstuk. De gelijkenis begint ook met *want* (20:1a): nu wordt de waarschuwend belofte nader toegelicht. Aan het einde maakt de Meester in gelijknissen Zelf de afsluitende toepassing: 'Alzo zullen de

laatsten de eersten zijn en de eersten de laatsten; want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren' (20:16). Het blijft vrije gunst die eeuwig God bewoog. Hierna zal blijken dat Jacobus en Johannes dit verootmoedigende onderwijs ook zo nodig hebben: straks aan de linker- en rechterhand zitten van Sions Koning en denken dat ze met Hem de lijdensdrinkbeker best kunnen drinken (20-24). Wat een gemis aan ontdekking! O, die wortel van de verdienstelijkheid, altijd maar weer vanuit het verbroken werkverbond. Zelfs bij Gods kinderen. Laat staan bij een onwedergeborene. Die ergeren zich aan deze boodschap. Het is zo nodig, dat we rechteloos gemaakt en rechteloos gehouden worden. Petrus, Jacobus en Johannes, als eersten bovenaan de lijst. En dan? De moordenaar aan het kruis nog niet eens onderaan de lijst. Komen de hoeren en tollenaars er eigenlijk wel op voor? En Maria Magdalena met haar duivels verleden dan? Dat zijn voorbeelden van de laatsten.

Dan komt de afrekening: waar rekenen die laatsten op? Op het volle loon? Neen hoor, ze weten zeker: niet verdiend, niet waardig. Die kunnen eigenlijk nergens op rekenen. En als ze dan toch dat volle genadeloon krijgen? Hoe zal het dan in hun hart zijn? Voor hen kan het alleen maar meevallen. Sprakeloos: dat heb ik toch niet verdiend. Krijgen wat een Ander verdiend heeft. Krijgen waarvoor je niet gewerkt hebt. Alleen maar het tegendeel van verdienen: eeuwig tekort en nameloze schuld. 'Waarom heb ik dit verdiend?' Dat recht heeft de Borg voor Sion in hun plaats verdiend. Dat past Hij door Zijn Geest toe. Neen inderdaad, het is alleen maar omdat God het wil (14m). Om Zichzelf te verheerlijken, zo onderwijst de Borg hier op weg naar Jeruzalem. De vrije gunst die eeuwig Hem bewoog: Ik wil en zij zullen. De Middelaar zingt hier het loflied op Gods verkiezende liefde. Daarmee eindigt de toepassing bij deze gelijkenis immers (16b). Wat komt er dan in het hart van een serieus kerkmens op, als God een wereldling, die pas bij de kerk is, begenadigt? Wee, die farizeeër hier vanbinnen, die zelfs bij Gods kin-

Inhoud

- 1 Recht en genade
- 2 Sabbat of zondag? (1)
- 3 Een psalm, een lied: Psalm 118 (40)
- 4 Enkele gedachten rondom de prediking (3)
- 5 Even maar...
- 6 Narcistische Persoonlijkheidsstoornis
- 8 De toeleidende weg
- 8 Boekennieuws
- 9 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 11 Kerkdiensten

deren nog lang niet dood is. De eersten gaan naar de afrekening: 'wij zullen wel (wat) meer krijgen. Wij hebben gewerkt in de wijngaard, gezwoegd voor de heer. Kijk toch eens wat we allemaal gedaan hebben. En dan vergelijken bij die...' En maar redeneren en rekenen. Echter, ze worden vriendelijk aangesproken: 'mijn doen is toch strikt eerlijk, zoals afgesproken? Maar ik wil ..en ik doe met het mijne wat ik wil. Ik wil goed voor hun gezin zorgen, ik wil vrijmachtig beschikken over mijn eigen goed. Daar ben ik u toch geen verantwoording voor schuldig?' In de ogen als spiegel van de ziel is de boosheid te zien, ook al spreken we het niet uit: kwaad omdat de Eigenaar goed is (15b). We schrijven Eigenaar maar met een hoofdletter, want GóD wordt er mee bedoeld. Nu blijkt pijnlijk de vijandschap tegen God en Zijn vrijmachtige bedeling, toebedeling en leiding. Alzó is het nu..., klinkt de toepassing bij deze gelijkenis. Hier opnieuw zoals in 19:30: een belofte voor het uitschot, voor wie het alleen maar kan meevalen. En toch: 'zo wat recht is zult gij ontvangen'. Rechtelozen beminnen Gods recht, ontvangen een geheiligd recht in een Ander met een overvloed aan verdiensten. Kunt u zich voorstellen waarom ze zo aan Jezus verbonden zijn? Maar wee, als je door werken en verdienen wilt ontvangen wat recht is.

Eeuwig tekort! Daarom ook een waarschuwing voor de verdieners. Op Goede Vrijdag wanneer Petrus bitter weent, niet meer bovenaan de lijst staat, gaat een laatste binnen: 'Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn'. Waar kon hij op rekenen? Slechts op de dood en doem. Op eerste Paasdag wanneer Thomas in de banden zonder hoop zit, smelt Maria Magdalena weg in aanbidding voor haar levende Bruidegom. Terwijl buiten geroepen wordt: 'Heere, Heere, hebben we niet in Uw Naam...', zingen binnen de hoeren en tollenaars: 'Het is door U door U alleen, om het eeuwig welbehagen'. Zó zal het zijn, zo anders dan wij denken: eersten laatsten, laatsten eersten. Hoort u bij de werkers of bij het uitschot? Vandaar de verklaring: de boodschap van vrije genade komt tot velen. Maar wie doorleeft, dat het alleen maar verkiezende liefde in Immanuël is? Dan blijft het zo waar: ik ben niet waardig, dit heb ik niet verdiend. De Uitlegger, één uit duizend, benoemt de zaken eerlijk. Tot uw ergernis of tot troost? Tot ontvreemding en commentaar of tot aanbidding? Er zijn maar twee mogelijkheden. Hoe reist u naar de ure van afrekening? Want die is dichterbij dan u denkt: aan het einde van de dag van uw heden van... genade.

Klaaswaal,

ds. G.J. van Aalst

opstanding van Christus. Vanuit die opstanding vloeit het leven immers voort, dat heenleidt naar de eeuwige rust. Daaraan houden we vast. Maar met welke motivering? Want het gebod luidt toch: Gedenkt den sabbatdag dat gij dien heiligt?

Dordtse Synode

Ook in tijd van de Reformatie was de vraag naar de legitimatie van de zondag aan de orde. Tijdens de Nationale Synode van Dordrecht 1618/1619 werd daarover een besluit genomen in zes punten:

1. In het vierde gebod van de goddelijke Wet is iets ceremonieels en iets moreels.
2. Ceremonieel is geweest de rust van de zevende dag na de schepping en de onderhouding van deze dag, die het joodse volk in het bijzonder opgelegd was.
3. Moreel is dat een zekere en gezette dag de godsdienst moet zijn toegeëigend, en daarbij zoveel rust als tot de godsdienst(oefeningen) en de heilige overdenking daarvan nodig is.
4. Nu de sabbat der Joden is afgeschaft, moeten de christenen de zondag plechtig heiligen.
5. Deze dag is, sedert de apostelen, in de oude katholieke kerk altijd onderhouden geweest.
6. Deze dag moet alzo de godsdienst toegeëigend worden, dat men op deze dag moet rusten van alle slaafse arbeid (uitgezonderd die, welke de liefde en de tegenwoordige noodzakelijkheid vereisen), evenals van zodanige vormen van ontspanning die de godsdienst(oefening) verhinderen.

Het onderscheid dat door de Dordtse Synode is gemaakt tussen de ceremoniële en morele betekenis van het vierde gebod is afkomstig van de middeleeuwse theoloog Thomas van Aquino (1225-1274). Het morele ligt volgens hem hierin dat de mens een dag moet afzonderen voor de goddelijke dingen, waardoor de werking van de Heilige Geest in het hart van de mens bevorderd wordt.

De ceremoniële betekenis bestaat volgens Aquino hieruit, dat het gebod wijst op het rusten van God na de schepping, dat het tevens een teken is van Christus' rusten in het graf en dat het wijst op de rust in het toekomstige leven van Gods kinderen. Thomas van Aquino gaf aan dit onderscheid een enigszins andere invulling dan de Dordtse Synode. Hij reikte wel het beginsel aan waarop de Synode van Dordrecht voortborduurde.

1

Sabbat of zondag?

'Gedenk den sabbatdag...' Zo luidt het vierde gebod. En algemeen wordt het woord sabbat zo uitgelegd dat het betrekking heeft op de zevende dag van de week. De Joden houden daaraan vast. Wij niet. Waarom niet? Waarom vieren wij de eerste dag van de week en niet de laatste dag? Niet alleen vroeger, ook vandaag zijn er mensen die zeggen dat we weer terug moeten naar de Joodse sabbat. Ook mensen in onze gezindte. Het geeft soms veel onrust. Reden om er in De Saambinder aandacht aan te besteden.

Je zult maar familie of kennissen uit je eigen gemeente hebben die de zaterdag als de dag des Heeren zien en die ook onderhouden. Serieuze mensen die op grond van de Schrift menen dat

ze dit zo moeten doen. Zij menen zelfs dat de Heere hen dat bekend heeft gemaakt. U kunt zich voorstellen dat het onrust geeft in de familie en kennissenkring en in de gemeente.

Het roept de vraag op of wij met het onderhouden van de zondag als de dag des Heeren dan niet op het verkeerde spoor zitten. Het zou erg zijn als we daarmee zouden handelen in strijd met Gods eigen Woord. Daarom is het goed er over na te denken en ons standpunt te herijken tegenover andere opvattingen.

Er is over dit onderwerp in de loop van de geschiedenis veel geschreven. Allerlei argumenten zijn aangedragen om te betogen dat de zondag, de eerste dag van de week, de dag des Heeren is. Christus is op die dag opgestaan en wij vieren elke rustdag de

Reformatie

Zij die menen dat wij de laatste dag van de week als rustdag moeten houden, zeggen daarmee dat onze Dordtse vaders, toch geen onverstandige mannen, het verkeerd hebben gezien. Dat zou natuurlijk kunnen, want ook de afgevaardigden ter synode waren mensen. Maar hebben zij het verkeerd gezien? Ik denk het niet.

De Dordtse Synode vindt voor wat betreft de overgang van de laatste naar de eerste dag van de week de Reformators aan haar zijde. Hoewel zij zich niet zo krachtig hebben uitgesproken, kunnen we toch wel stellen dat zowel Luther als Calvijn de zondag zag als de dag des Heeren en als de rustdag voor de nieuwtestamentische gemeente. Luther vond dat men de zondag moest houden om aan de grote menigte lichamelijke rust te gunnen en haar op die dag samen te laten komen om Gods Woord te horen. Omdat van oudsher de zondag daartoe gesteld is, zei Luther, moest men het maar zo laten.

Duidelijker is Calvijn als hij schrijft: 'Trouwens, niet zonder oordeel des onderscheids hebben de ouden de dag, die wij de dag des Heeren noemen, in de plaats van de sabbat gesteld. Want daar het einde en de vervulling van die ware rust, waarvan de oude sabbat een afschaduwing was, gelegen is in de opstanding des Heeren, worden de christenen juist op die dag, die aan de schaduwen een einde gemaakt heeft, vermaand dat zij niet in schaduwachtige ceremoniën moeten blijven hangen.'

En hoewel Calvijn niet de kerken wilde veroordelen die andere dagen bestemd willen houden voor hun samenkomsten, toch zien we in de geciteerde uitspraak dat hij een duidelijke relatie legt van de zondag met de opstandingsdag van Christus. De schaduwdienst is voorbij. We moeten niet in de schaduwachtige ceremoniën blijven hangen.

Hoe graag we ook willen aansluiten bij de opvattingen van onze Reformators, ook zij waren mensen. Ook zij kunnen dwalen, zoals Luther ook dwaalde omtrent het leerstuk van de tegenwoordigheid van Christus in de bediening van het Heilig Avondmaal. We moeten daarom ook niet in allerlei opvattingen van mensen blijven hangen, maar te rade gaan bij het onfeilbare Woord van God.

(wordt vervolgd)

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

EEN PSALM, EEN LIED

40

Psalm 118

Uit de benauwdheid heb ik den HEERE aangeroepen; de HEERE heeft mij verhoord, stellende mij in de ruimte.

Psalm 118:5

Deze Psalm is van David. De inhoud heeft waarschijnlijk betrekking op de dag waarop David koning werd over geheel Israël. Daar is veel strijd en vernedering aan voorafgegaan. Het is straks de weg van de grote Davidszoon. Zo gaat het altijd met de Kerk: door de vernedering naar de verhoging.

De dichter had het benauwd. Hij was in het nauw gedreven. Het oorspronkelijke woord betekent eigenlijk 'engte'. Denk aan een zeer nauwe bergpas. De heidenen omringden hem als bijen. Maar ook Gods kastijdingen gingen hem niet voorbij. Hij zegt: 'De HEERE heeft mij wel hard gekastijd, maar Hij heeft mij ter dood niet overgegeven' (vs. 18).

Ieder mens heeft het weleens benauwd. Bij David was het echter meer dan een algemene benauwdheid. Het is als in Psalm 116: 'Ik vond benauwdheid en droefenis'. De Heere drijft Zijn kinderen in de engte door de overtuigingen van Zijn wet. Hun pad wordt steeds smaller. Maar die benauwdheid werkt wel iets uit.

Het aanroepen is geen vrucht van de benauwdheid alleen. Dan zouden alle mensen wel roepers zijn. Veel benauwdheid doet de toevluchten nemen tot mensen. 'Het is beter tot den HEERE toevlucht te nemen, dan op den mens te vertrouwen. Het is beter tot den HEERE toevlucht te nemen, dan op prinses te vertrouwen' (vs. 8 en 9). Hier is sprake van de zaligmakende benauwdheid. Dat blijkt in de vrucht.

In deze Psalm klinkt het wonder van de verlossing door. Lees de eerste vier verzen maar. Hij heeft de begeerte om God groot te maken en wekt anderen ertoe op. Door de benauwdheid heen komt God aan Zijn eer. Ruimte is juist het tegenovergestelde van benauwdheid. David verkeert in het geestelijke "Rehoboth" (nu heeft ons de Heere ruimte gemaakt). Van nature zoekt de mens ruimte. Dat is echter niet best. Als de HEERE ons gaat weiden als een lam in de ruimte, komen we om. Het is een zegen als de Heere in de engte drijft. Achter de engte ligt de ruimte.

Hoe is David in die ruimte gekomen? Door de Poort des Heeren. We lezen in artikel 26 van de NGB: 'Wij geloven dat wij geen toegang hebben tot God dan alleen door de enige Middelaar en Voorspraak, Jezus Christus, de Rechtvaardige'. Waar bestond die ruimte in? Hij legt het uit in het volgende vers: 'De HEERE is bij mij'. We mogen ook vertalen: 'De Heere is voor mij'. Ja, daar ligt ruimte. Want wie zal dan tegen ons zijn?

Nunspeet, ds. A. Schot

Enkele gedachten rondom de prediking

Prediking van de wet mag niet gemist worden

In de komst en arbeid van de Heere Jezus komt Gods liefde tot uitdrukking. En dat op een wijze waardoor al Gods deugden worden verheerlijkt. Zo is ook Gods recht door Christus volkomen voldaan. Voor de openbaring van deze onpeilbare liefde heeft Hij werkelijk alles gedaan: een leven lang geleden, Zijn leven gegeven. En tenslotte de dood overwonnen. Het is liefde verenigd met rechtvaardigheid.

Wat betekende dit nu voor Zijn manier van preken? Vaak wordt het zo voorgesteld alsof Hij in Zijn preken en optreden vooral lieflijk was en troostvol. Maar juist deze Christus stelde de twee wegen zo duidelijk aan de orde. En wie sprak vaker over het eindgericht en over de hel dan Hij? Hij kende de zondemacht en de heiligheid Gods. In het licht van die ernst predikte Hij zoals geen mens het kan.

Genezingen, die de Heere Jezus deed, waren tekenen van het Koninkrijk Gods. Een zichtbare bevestiging van Zijn prediking. Daarin wordt duidelijk hoe het in het geestelijke toegaat. In dit licht is het veelzeggend wat de Heere Jezus sprak: 'Die gezond - menen te - zijn hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek - weten te - zijn' (Matth. 9:12). Zelf licht Hij deze uitspraak toe: 'Ik

ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen (in eigen oog), maar zondaars tot bekering'. Het is niet zo dat Hij tegen zondaars zegt: 'Ik ben er voor jullie en dus is het wel goed met jullie'. Hij zegt: 'Ik ben gekomen om zondaars tot bekering te roepen'. Zij hebben waarachtige bekering nodig. Daartoe kwam Hij. En daartoe roept Hij. Dat mogen en moeten ook Zijn dienaren zo doen.

Jodocus van Lodenstein, bekend prediker uit de tijd van de Nadere Reformatie, schrijft over de werkwijze van de Heere: 'Eerst ontdekt Hij de kwalen van de ziel en maakt deze bekend. Hij ontdekt eerst hun zonden. Wees Hij niet eerst de ongelovigheid aan van de twee discipelen met welke Hij naar Emmaus ging? Maar daarna gaf Hij hun ook medicijnen tot genezing van hun gebreken. Want Hij had een tong der geleerden om met de moede een woord te rechter tijd te spreken. Ja, Hij is gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart'.

De wet in de prediking

In prediking en werkwijze van de Heere Jezus, geeft Hij de wet een wezenlijke plaats. In de Bergrede bijvoorbeeld (Matth. 5:17-48). Hij zegt dat Hij niet gekomen is om de wet te ontbinden, maar om die te vervullen.

Hij verklaart en onderhoudt de wet (kanttekeningen). Inderdaad heeft Hij de wet volkomen gehouden. En ook de wet verklaard. In Mattheus 6 doet hij dat met concrete voorbeelden op het terrein van het zesde en zevende gebod. Hoe ontdekkend.

De prediking van de wet is onmisbaar. In de wet verwoordt God wat Hij van Zijn schepsel eist. Uit de wet is dus de kennis der zonde (Rom. 3:20). En de wet is de tuchtmeester tot Christus. Juist door de tuchtiging van de wet, worden we verslagen en verbroken. Zo komt er plaats voor Jezus als Verlosser van zonde en schuld. De boodschap van de Schrift vormt één geheel: wet en Evangelie horen bij elkaar. Welk een grote plaats nam de prediking van de wet in het Oude Testament in. Uiteraard werden ook de beloften van de Messias verkondigd.

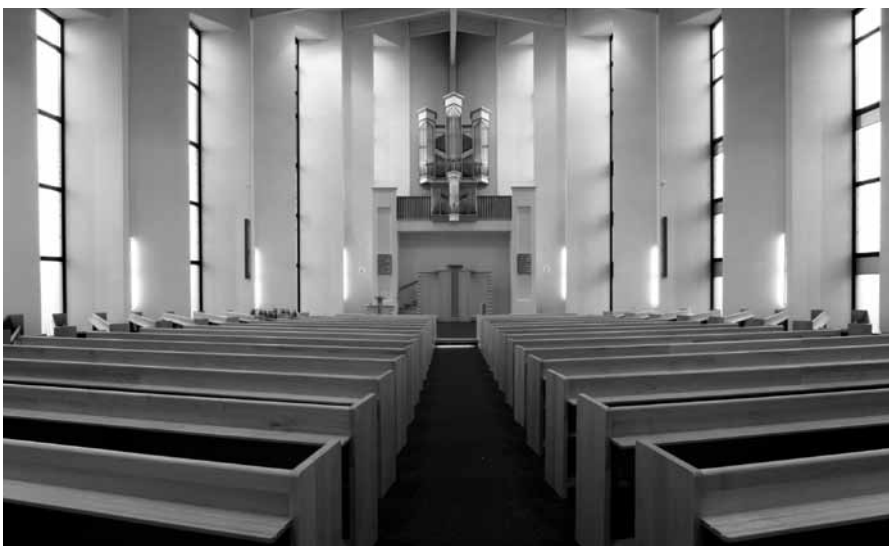
Het ontdekkende element vanuit de wet mag in de prediking zeker niet ontbreken. Het mag ook niet zo zijn dat het slechts indirect een plaats krijgt. Of dat het zijdelings wel ge-

De prediking van de wet is onmisbaar. In de wet verwoordt God wat Hij van Zijn schepsel eist. Uit de wet is dus de kennis der zonde.

noemd wordt maar niet echt bevinde-lijk functioneert. In onze Heidelbergse Catechismus nemen de wet en de kennis der ellende een heel belangrijke plaats in. Na de inleidende vraag 1, waarin het volle heil van de enige troost in Christus Jezus wordt samengevat, komt aan de orde hoe men deel krijgt aan dit heil. En dan komen met een de wet en de kennis der ellende naar voren. En wordt afgestoken naar de diepte: zondeval, schuldige machteloosheid, toorn van God, vloek.

Het is niet zo dat de mens dit vanuit zichzelf uit de wet leert. Nee, zo leidt de Heilige Geest, de Geest van Christus. Of om het dogmatisch te zeggen: het is Christus in Zijn profetische bediening Die deze dingen door Zijn Geest onderwijst.

Waarbij ook waar is, dat wanneer in nadere geloofslessen de zonden in het licht van Christus' kruislijden bezien worden, de smart nog dieper wordt. Zo wordt ook ongelof als al-

lererstigste schuld doorleefd. Ellen-dekennis is een doorgaande, verdiepende zaak.

Ursinus en Olevianus

Over het belang en de plaats van de prediking van de wet kunnen we lezen in het Schatboek van Ursinus (blz. 28). 'De mensen zijn geen geschikte hoorders van het Evangelie tenzij zij hun zonde en ellende recht kennen. Want door de verkondiging van de wet moet de verkondiging van het Evangelie worden voorbereid. Daarom is het nodig dat men bij de verkondiging van de wet begint, zoals de apostelen en profeten daarin zijn voorgegaan, ten einde de mensen

hun waan van eigengerechtigheid te ontnemen en op de bekering voor te bereiden. Want als dit niet gebeurt, worden ze door de verkondiging der genade zorgelozer en hardnekkiger en dan worden de parelen voor de zwijnen geworpen'.

Ook de andere opsteller van onze Heidelbergse, Olevianus, volgt deze lijn. In zijn toelichting op het verbond der genade schrijft hij (blz. 336) 'Kort gezegd: eerst overtuigt het Evangelie ons en ons zaad door het getuigenis van de wet van zonde en dan biedt het de genade aan'.

Deze erkenning van de schuldige doodstaat van nature en van het

rechtvaardige van de toorn Gods over ons, is zo wezenlijk. Deze zaken moeten onze prediking van meet af aan en fundamenteel stempelen. Niet om hierin te blijven steken, maar wel als grondtoon.

Natuurlijk gaat het om de eer Gods en de herstelling van de uitverkorenen in Zijn gemeenschap in en door Christus. Voor dat heil en deze Persoon moet plaats gemaakt worden, zo leren we ook van de opstellers van onze catechismus.

(wordt vervolgd)

Krimpen aan den IJssel, ds. P. Mulder

Even maar...

Hoog of laag?

Zo langzamerhand zijn de catechisaties overal waarschijnlijk wel begonnen. Wat doet het goed, wanneer je op een vast tijdstip wekelijks de jongeren van dezelfde gemeente naar hetzelfde gebouw ziet gaan: jonger en ouder, de één met meer gaven van handen, onze doeners, de ander met gaven van het hart en de derde met gaven van het hoofd. Met állen ben je even blij. Ze zijn heel verschillend en toch ontvangen ze gemeenschappelijk onderwijs vanuit de Schrift. Dit om hen onder beding van Gods zegen te doen wortelen in de leer der Schriften. Hoe verschillend ze ook zijn, maar ze zijn midden in de week met hetzelfde bezig: Het Woord als een kracht van God tot zaligheid. Dat ze zo verschillend zijn is voor de catecheet niet altijd gemakkelijk. Je bent voor de één al gauw te moeilijk en voor de ander te simpel. Toch bindt het samen en is het vormend om zo als gezamenlijke jongeren van de gemeente een uurtje samen te zijn, terwijl de catecheet probeert voor ieder op eigen niveau de zaken van het Koninkrijk der hemelen aan het hart te leggen. Want allemaal hebben we hetzelfde nodig: wedergeboorte en bekering. De jongeren leren elkaar op deze manier wat beter kennen. Ook als het gaat om

je iets eigen maken, om reageren en volgen. Ook dat hoort immers bij het gemeente-zijn. Gemeenschappelijk hebben we het Woord en elkaar. Hopelijk is de sfeer zo, dat er spontane ruimte is voor eerlijke vragen en opmerkingen. De monoloog van het Woord des Heeren wordt immers in dialoogvorm overgebracht. Vragen stellen en antwoorden geven heeft al oude papieren. Ook het 'gewoon' uit het hoofd laten leren van de vragen. Tegen de golfbewegingen in het onderwijs in blijft dit inscherpen een wezenlijk onderdeel van de catechese. Het is zo nuttig als de jongeren 'gewoon leren!' Als zij in het hoofd zetten wat de catecheet aan het hart legt. Opdat de Heilige Geest het in het hart zal leggen. Want dáár gaat het uiteindelijk om. Het is de taak van de catecheet om de waarheid der Schriften eenvoudig, direct en duidelijk aan het jonge geslacht over te dragen. Wat is dat toch mooi werk! Maar wat hebben we daarbij als catecheten de voortdurende bekwaammaking door de Heilige Geest nodig. Wat hebben we daarbij de verzuchting en medewerking van het thuisfront nodig. Voor een goede sfeer en een eerlijke overdracht. De taak is: Uitleggen, uitleggen uitleggen. Maar bij de geloofsleer moet ieder wel goed bedenken, dat het niet

gaat om rekensommen van $1+1=$ altijd 2. Het gaat om verborgenheden, om heilgeheimen. Het gaat om zaken, die ten diepste toch voor de wijzen en verstandigen verborgen zijn en die aan de kinderen geopenbaard worden. Het is onmogelijk om alles rationeel doorzichtig en discussietechnisch sluitend te maken. Dat wordt waarschijnlijk niet altijd beseft. Onlangs werd gesteld: 'Het uit het hoofd leren zonder het daadwerkelijk te begrijpen, accepteren lager opgeleiden misschien wel maar hoger opgeleiden niet. Die willen ruimte om kritische vragen te stellen, te discussiëren. Als die mogelijkheid er niet is, haken hoger opgeleiden vroeg of laat af. Laat kerkenraden dáárover vooral nadenken (RD 3-10-12, pagina 2). Toch meen ik te mogen stellen dat dit te generaliserend en te eenzijdig is gesteld. Op de catechisatie gaat het immers om andere criteria dan een hogere en lagere opleiding. Het is zo nuttig en nodig, óók voor hoger opgeleiden, om gewoon mee te doen, óók op de catechisatie. In het Koninkrijk van God geldt zowel voor lager als voor hoger opgeleide jongeren: 'Eén ding is nodig!' Welke talenten we ook hebben ontvangen.

v. A

Narcistische Persoonlijkheids Stoornis

Dwangmatig in het kwadraat

Onder verantwoordelijkheid van de Particuliere Synode Zuid (Zeeland en Goeree-Overflakkee) is de Stichting Hulpverlening werkzaam (zie ook blz. 602 van het Kerkelijk Jaarboek 2012). In dit artikel zal het gaan over mensen met zeer dwangmatige gedragskenmerken. Aan het woord zijn de pastoraal werker en een bestuurslid.

Soms wordt wel gezegd dat elke leider, bijvoorbeeld van een grote onderneming, narcistische trekjes heeft of zelfs moet hebben. Dat zou betekenen dat deze trekjes helpen bij het functioneren als leider. Is leiderschap hetzelfde als narcisme? Wanneer gaat het mis? Wanneer wordt de grens van het betamelijke overschreden?

Je moest hem eens écht kennen

'We zijn zo blij met uw man in de kerkenraad. Hij weet altijd alle kanten te belichten en luistert zo goed naar de argumenten'. Mevrouw G. kijkt vertwijfeld naar het kerkenraadslid. Blijkbaar doet haar man zich in de kerkenraad heel anders voor dan thuis. Want gisteravond heeft haar man weer het serviesgoed in stukken gegooid. Het eten was niet naar zijn zin. Zij heeft een diepe snee in haar bovenarm. Haar wang vertoont een blauwe plek. Zou ze het nu toch maar vertellen? Nee, dat zal haar man nooit accepteren.

Wat is narcistisch gedrag? Het woord narcisme komt voor in het gewone taalgebruik. Daarmee wordt over het algemeen bedoeld: iemand die graag zijn of haar zin wil krijgen. Maar dat behoeft op zichzelf geen stoornis te zijn. Het wordt anders als dit gedrag obsessief (dwangmatig) wordt. Dan beheerst het iemands denken en handelen. Omschrijvingen die horen bij narcisme zijn: egoïstisch zijn, dominant zijn, macht willen uitoefenen, alles onder controle willen hebben, uiterst gevoelig zijn voor kritiek, ambitieus zijn, gebrek aan inlevingsvermogen. Compromissen zijn niet mogelijk.

Ze heeft een diepe snee in haar bovenarm. Haar wang vertoont een blauwe plek

De afkorting die hiervoor gebruikt wordt, is NPS (Narcistische Persoonlijkheidsstoornis). In de literatuur wordt onderscheid gemaakt in allerlei vormen van NPS, bijvoorbeeld extra gerichtheid op het geniaal zijn, of op het seksuele. Algemeen kenmerk is dat er geen grenzen zijn als het gaat om het willen bereiken van doelen. Daarbij worden grenzen bij anderen overschreden. Er wordt gemanipuleerd en geen rekening gehouden met gevoelens en belangen van anderen. Men is extreem jaloers en sterk arrogant. Tegenspraak wordt niet geduld.

Circa 0,7 tot 1% van de bevolking lijdt aan NPS. Het komt het meest (tussen de 50 en 75%) voor bij mannen. In Nederland gaat het ongeveer om 130.000 personen. Ongeveer 90.000 hiervan zijn mannelijk.

Narcistisch gedrag is niet wat het lijkt. De persoon *lijkt* stevig in zijn of haar schoenen te staan. Iemand *lijkt* een sterk gevoel van eigenwaarde te hebben. Maar het tegendeel is waar. Vaak is men onbewust onzeker en compenseert dat door overmatig stevig gedrag. Dat gedrag moet ook kritiek voorkomen vanuit de omgeving. Het gedrag is daarmee een soort bescherming van het eigen, zwakke zelfbeeld.

Hoe ontstaat narcisme?

Waar komt narcistisch gedrag vandaan? We leven in een gevallen wereld. God, onze Schepper, hebben we de rug toegekeerd. Dat is de diepste oorzaak. De literatuur gaat vaak terug naar de jeugd of vroege volwassenheid. Een mogelijke oorzaak is bijvoorbeeld misbruik, of een traumatische gebeurtenis door bijvoorbeeld ouders of directe naasten. NPS is een onbewuste manier om te dealen met gevoelens van minderwaardigheid. Het doorbreken van dit

gedrag is geen eenvoudige opgave. Personen met narcisme vertonen in eerste instantie vaak gewenst gedrag. Ze lijken interessant en charmant. In een later stadium blijkt dat zo iemand steeds sterker egocentrisch (op zichzelf gericht) gedrag gaat vertonen. Ze willen de eerste plaats innemen. Als dat niet lukt, voelen ze zich achtergesteld en kan het tot een woede-uitbarsting komen. Of er wordt zeer overtuigend gelogen. De ander wordt nergens in ontzien.

Wat betekent dit voor omstanders? Wat houdt het in om te leven met iemand die aan NPS lijdt? Hoe houd ik het vol met een man, vader of broer met narcisme? Misschien vertoont een commissielid, bestuurslid, kerkenraadslid of verenigingsleider deze kenmerken? Laten we er duidelijk in zijn: het is ontzettend heftig als dit in je omgeving voorkomt, als dit dagelijks terugkeert. Dit mag niet onderschat worden.

Hoe houd ik het vol met een man met narcisme?

Het vraagt onnoemelijk veel. Het dwangmatige en de confrontatie ermee komen telkens terug. Elke keer vraagt dat zelfverloochening. Iedere keer is er ontkenning van de problemen. Elke keer worden problemen bij de ander gelegd. Iedere keer wordt alle aandacht opgeëist. Vooral voor de mensen in de meest naaste omgeving, zoals partner en kinderen, is dit heel zwaar. Er met de persoon over praten, helpt niet. Het fysieke en/of emotionele misbruik gaat door. Laten we dat niet onderschatten, ook niet als ambtsdragers in pastorale contacten. NPS kan zelfs leiden tot opname. Daarmee behoort het ook tot het aandachtsgebied van de Stichting Hulpverlening.

Tips voor gezinsleden

Wat zijn tips voor familie- en gezinsleden? Hoe houdt u het vol? Zorg dat

u iemand hebt om er over te praten. Probeer het zelf en met elkaar voor Gods aangezicht te brengen. De Heere is zoveel machtiger dan de mens. Maar ook als de situatie niet verandert, is het de hartelijke wens dat u troost, wijsheid en kracht mag ontvangen van Hem, Die de Trooster zond, Die de opperste Wijsheid is en de Koning der Koningen.

Als het gaat om praktische zaken, kan gedacht worden aan:

- Verdiep je in de materie. Weet wat NPS inhoudt. Weet hoe u het kunt herkennen.
- De oorzaak van de problemen wordt bij u gelegd, maar dit is niet juist. Realiseert u zich dat.
- Zo'n consistent, schadelijk gedrag moet voortkomen uit een dieperliggend probleem. Dat mag voor de persoon met narcisme echter geen excuus zijn. Het kan wel helpen om iemands daden in dat licht te zien.
- Probeer het niet op te lossen door het conflict aan te gaan. Neem een niet-confronterende houding in. Ga niet in op opmerkingen of getreiter. Dit vraagt veel, want de persoon met narcisme geeft niet zomaar op.
- Spreek de persoon met narcisme nergens op aan. Waarschuw niet als het dreigt mis te gaan. Dat helpt niet.
- Probeer algemeen aardig voor hem of haar te blijven.
- Als geld of iets anders (bijvoorbeeld een sleutel) een manipulatiemiddel is, zorg dan voor een oplossing daarvoor. Zorg voor onafhankelijkheid.
- Manipuleren is schadelijk voor relaties. Zorg dat u hierin niet alleen staat.
- Weest u zich ervan bewust dat veel mensen u niet zullen begrijpen.
- Zorg voor afleiding, juist op de momenten dat het nodig is. Even een rondje lopen? Even een belletje doen?
- Een hobby kan helpen om je op iets anders te concentreren.
- Regel zaken zelf en deel het niet.
- Zoek professionele hulp (ook voor uzelf). Dwing hem of haar niet om mee te gaan. Ga alleen. De professional zal u begrijpen en proberen u te helpen.

Spanningsveld

Er kan een groot spanningsveld ontstaan, als er bijvoorbeeld geadviseerd wordt om uw relatie maar te beëindi-

gen. Dat is niet de oplossing, hoewel de nood groot is. De problematiek is zo heel ernstig. Wat kan het een spanning opleveren als alle energie verbruikt is, als het niet meer gaat. En om dan toch trouw te willen blijven. Dat wijst ook op het belang van onze christelijke zorgaanbieders. In alle omstandigheden willen we wijzen op Christus. Nodig is een biddend leven, afhankelijkheid van de Heere en veel zelfverloochening, hoewel u in uzelf machteloos en krachteloos zult zijn. Daarin is maar één oplossing en maar één Helper. Dat doet Hij op Zijn wijze. 'Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden' (Matth 7:7).

Tips voor ambtsdragers

Wat zijn tips voor ambtsdragers?

- Het is goed om te weten dat mensen met narcisme twee gezichten kunnen vertonen. Naar u toe zijn ze waarschijnlijk meegaand en vriendelijk. Naar u toe vertonen ze gewenst gedrag. U zult nooit verwachten dat zo iemand op andere momenten overwegend ander gedrag vertoont.
- Wees daarom terughoudend met conclusies, bijvoorbeeld dat het wel meevalt, of dat de oorzaak van het huiselijk geweld wel bij de ander zal liggen.
- Wees alert op gewelddadig gedrag. Er zal alles aan gedaan worden om dit te verhullen, ook door degene die er slachtoffer van is. Als het naar buiten komt, zijn de gevolgen van nog meer gewelddadig gedrag vaak niet te overzien.
- Probeer mensen door te verwijzen

naar professionele, christelijke hulpverleners.

- Wees alert op manipulerend gedrag; manipulatie en leugens maken dat u een vertekend beeld krijgt van de werkelijkheid.
- Buig uw knieën en breng het voor Gods aangezicht. Vraag om kracht, hulp en wijsheid. 'Vraagt naar de HEERE en Zijne sterkte; ... Zoekt dagelijks Zijn aangezicht' (Ps. 105:3 ber.).

Wees alert op gewelddadig gedrag

Zijn er ook tips voor mensen met narcistisch gedrag? Was het maar zo gemakkelijk: 'Vertoon u narcistisch gedrag? Stop daar dan mee'. Maar zo eenvoudig ligt het niet. Mensen met narcisme zullen een artikel als dit wellicht bewust overslaan. Of zij lezen het met hun eigen bril naar de werkelijkheid. Aan hén zal het niet liggen, natuurlijk, het ligt aan alle anderen.

Wat zou het een wonder zijn als de Heere de ogen opent voor de zonde en voor het leed dat elkaar wordt aangedaan. De bede is nodig: 'Heere, help mij!' (Matth. 15:25b). Wat kan verhooring ontzettend ver weg lijken, maar zou er voor de Heere iets te wonderlijk zijn?

(wordt vervolgd)

Waarde, G. van Veldhuisen
Ooltgensplaat, K.J. Nipius

Over de Heidelbergse Catechismus

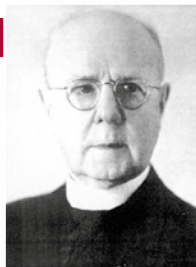
"Dit nuttig boek van Heidelberg, getrokken uit het Bijbelmerg, dit zinrijk werk der werken, aanwijzende de heilsfontein, de Christus en Zijn Geest alleen, om hart en ziel te sterken".

Christiaan Klaarbout, 1725

"Welk is uw enig troostgenot? Dat ik met lijf en ziel aan God behoer in leven en in sterven; gekocht door Jezus' dierbaar bloed, om namaals 't hoogst volmakend goed, de heilkroon der genade 't erven".

J. Hazeu, boekhandelaar te Amsterdam, 1790; te zingen op de wijs van Psalm 95

De toeleidende weg

In 2010 verscheen er bij de De Banier een selectie uit de preken van prof. G. Wisse (1873-1957). Deze uitgave wordt voorafgegaan door een waardevolle inleiding van ongeveer 25 pagina's van prof. dr. A. Baars, die als hoogleraar homiletiek verbonden is aan de Theologische Universiteit van Apeldoorn. De titel van zijn bijdrage luidt: Wisse als prediker en homileet. Deze inleiding is zeer de moeite waard. We zouden er meer uit willen aanhalen. Dit keer volstaan we met een gedeelte over het werk van de Heilige Geest in de preken van prof. Wisse. Een wezenlijk aspect in de prediking, als het goed is. U vindt het citaat op bladzijde 29. We lezen daar met grote instemming, dat de toeleidende weg naar de Middelaar een duidelijke plaats hoort te hebben in de prediking. Dat is echt niet 'typisch GG', zoals sommigen onterecht stellen. We laten dr. Baars aan het woord in het hoofdstuk 'homiletische uitgangspunten' van Wisse:

v. A.

'... Gezien zijn nadruk op het onderscheid tussen het schijn geloof en het ware geloof verbaast het ons niet dat hij wél uitdrukkelijk verwees naar het algemene en het bijzondere werk van de Geest. De algemene werkingen vormen geen voldoende grond om behouden te worden. Wie daarop bouwt, bedriegt zich voor de eeuwigheid. Het bijzondere werk van de Heilige Geest bracht Wisse vooral impliciet ter sprake. Daarmee bedoelen we dat hij brede passages wijdde aan dingen als roeping, bekering, geloof en ook aan het bevindelijk kennen van of de mystieke omgang met God. Hierin lichte volgens hem het zaligmakende werk van de Geest op, ook wanneer hij Hem niet uitdrukkelijk noemde. Nu kan het niet de bedoeling zijn dat we hier een uitvoerige schets geven van de visie van Wisse op de orde van het heil en de bevinding. Ik noem slechts een enkel kernpunt dat vooral van belang is voor het verstaan van de preken in deze bundel. Wat daarin onmiddellijk opvalt, is dat Wisse veel aandacht schonk aan de weg waarlangs een zon-

baar tot Christus wordt geleid. Hierbij legde hij sterke nadruk op de chronologische volgorde van de kennis van de ellende en de kennis van de verlossing. Het eerste wat de Geest een zondig mens die tot Christus komt leert, is dat hij God mist. Regelmatig stak Wisse de spade nog dieper: iemand die oprecht God mist, leert zijn schuld voor Hem belijden, buigt onder het oordeel en aanvaardt het vonnis van God. Deze ellendekennis is nodig om 'de

bedding te graven' voor de kennis van Christus. Een van de redenen waarom dit aspect bij Wisse zo veel nadruk ontving, is dat hij zeer beducht was voor een oppervlakkige vorm van Christus-kennis waarbij dit 'eerste stuk' werd overgeslagen. Overigens is deze kennis van de verlorenheid en het buigen daaronder al vrucht van het werk van Christus en van de Heilige Geest. Vervolgens ging Wisse breed in op de nadere kennis van Christus, de oefeningen van het geloof en het komen tot de innerlijke zekerheid. Hierbij vergat hij overigens de werkingen van de Heilige Geest in de heiligmaking niet...'

Uit: prof. G. Wisse, Vrije genade, een selectie uit zijn preken, De Banier 2010, ISBN 9789033609534.

BOEKENNIEUWS

Vallen en opstaan. De praktijk van het christelijk leven", G. Saldenus; uitg. De Groot Goudriaan, Utrecht; ISBN 9789088652325; 160 blz.; € 19,90.

G. Saldenus (1627-1694) behoorde tot de aanhangers van de Nadere Reformatie; hij was leerling van Voetius en Hoornbeeck en bevriend met Witsius. Hij schreef meerdere boeken over de praktijk der godzaligheid. Hij had veel inzicht in het innerlijke zielenleven en is daarom wel "de psycholoog onder de oude schrijvers" genoemd.

In dit hertaalde boek gaat Saldenus praktisch en pastoraal in op vragen over de terugval in de zonde in het leven van Gods kinderen. Hij beschrijft hoe listig en veelzijdig de duivel bezig is. Aan de ene kant citeert hij Bijbelteksten en aan de andere kant wil hij de ene zonde aan de andere schakelen: verstrikkend en verstikkend. Saldenus roept predikers op om de listen van de duivel steeds aan te wijzen. Tot waarschuwing en opscherping. 'Waakt en bidt'!

Saldenus wijst er op hoe lelijk de terugval

in de zonde is. De gelovige beledigt en bedreeft er zijn God mee, het is ergerlijk voor andere vromen en hij geeft een verkeerd voorbeeld. Bovendien: 'ledere zonde, als u een gelovige bent, heeft (uw Zaligmaker Christus) een smartelijke doodsteek gegeven. Zo vaak dan, als u die herhaalt, geeft u Hem opnieuw doodsteken.'

Saldenus benadrukt het belang van ontdekking en verootmoediging, opdat we onszelf niet te sterk zullen achten voor terugval. Hoogmoed komt voor de (terug)val. Tussen de regels door bespeur je hier iets van de strijd die Saldenus in zijn dagen te voeren had tegen het labadisme.

In dit boekje troost en bemoedigt Saldenus degenen die van harte over de terugval in de zonde bekommerd zijn vanuit Gods Woord. Hij geeft allerlei praktische aanwijzingen hoe de strijd tegen terugval moet worden gevoerd.

Dit mooi uitgevoerde boek is schrijftuurlijk, praktisch en onderwijzend. Van harte aanbevolen.

Veenendaal,

H.A. van Zetten

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Kapelle-Biezelinge:
ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke;
Te Woerden:
ds. J. van Rijswijk te 's-Gravenzande.

BEDANKT

Voor Aalburg: ds. J. Schipper te Dirksland;
Voor Emmeloord, Groningen en Lisse:
ds. J. van Rijswijk te 's-Gravenzande;
Voor Leiderdorp:
ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke;
Voor Oostkapelle:
ds. G.J. van Aalst te Klaaswaal;
Voor Tholen:
ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-centrum;
Voor Veen: ds. G. Pater te Oud-Beijerland.

■ DOVENDIENST TE DORDRECHT

Op **zaterdag 13 oktober** hoopt ds. C.J. Meeuse voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Dordrecht, Mauritsweg 286. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ AMBTSDRAGERSBIJENKOMST CLASSIS AMSTERDAM

Zaterdag 27 oktober zal in één van de zalen van de Salemkerk in Lisse een ambtsdragersbijeenkomst worden gehouden. Ds. J.J. van Ekeveld hoopt te spreken over de "Toeëigening van het heil". De bijeenkomst begint om 10.00 uur en eindigt ca. 12.00 uur. Er is gelegenheid tot het stellen van vragen, die na de pauze zullen worden beantwoord. Ambtsdragers van buiten de classis Amsterdam zijn ook hartelijk welkom.

■ MEDEDELING DEEPUTAAT- SCHAP BUITENLANDSE KERKEN

Ds. J.B. Zippro, Grand Rapids, U.S.A., hoopt tot 18 oktober in Nederland te zijn o.a. voor een huwelijksbevestiging in de familiekring. Verder berichten wij dat ds. G.J. Baan, Kalamazoo, U.S.A., eind september een zondag in Nederland is geweest.

De Heere gedenke de broeders van overzee, zowel ambtelijk als persoonlijk, naar de rijkdom van Zijn genade.

ds. W. Harinck, secretaris

■ HERDENKING 50-JARIG AMBTS- JUBILEUM DS. C. HARINCK

Op 26 september 2012 werd er in het kerkgebouw van onze gemeente in Kapelle-Biezelinge een dienst gehouden ter gelegenheid van het 50-jarig ambtsjubileum van ds. C. Harinck. Deze dienst werd georganiseerd door de gemeente te Terneuzen waar hij emeritaat ontving. Ds. Harinck ging in deze dienst voor. Hij sprak in verwondering dat de Heere hem niet alleen christen gemaakt had, maar ook Zijn dienaar, en hem gedragen en verdragen had en altijd zijn gebed gehoord heeft. Hij memoriseerde dat hij precies 50 jaar geleden door docent ds. L. Rijksen in de Oosterkerk in Utrecht in het ambt bevestigd werd (Jes 52:7) en dat hij daarna intrede deed (Ps. 71:16: Ik zal Uw gerechtigheid vermelden, de Uwe alleen). Hij mocht de gemeenten Utrecht, Franklin Lakes, Dordrecht, Oostkapelle, Houten en tenslotte Terneuzen dienen. Hij stond kort stil bij de wijze waarop hij op 18-jarige leeftijd via nu zijn vrouw met de Bijbel in aanraking kwam en hoe de Heere, door middel van dit Woord en van de prediking, langs een weg van veel strijd, het licht van het Evangelie deed opgaan. "God liet Zijn hart aan mij zien", zo sprak ds. Harinck. Gods hart werd hem zichtbaar in Bethlehem en op Golgotha. Hierin werd hij als verzwolgen, zodat hij met David riep: "Heere, Gij zijt gezegend." Hij werd gedoopt en kreeg ook de roeping om dit heil aan anderen te verkondigen.

Ds. Harinck bediende in deze dienst het Woord uit Gal. 6:14: "Maar het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onzen Heere Jezus Christus; door Welken de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld." Thema: Het kruis van onze Heere Jezus Christus. 1. De betekenis. 2. De roem. 3. Gekruisigd door het kruis.

1. De betekenis. De Galatenbrief staat in het teken van de verwarring die de Joodse leraars in de gemeente aanbrachten. Naast Christus' gerechtigheid waren volgens hen de gerechtigheid van de besnijdenis en van de Joodse wetten nodig. De eer van Christus was in het geding. De wetlerars wilden bekeerlingen maken en daarin roemen. Maar Paulus wil al-

leen in het kruis van Christus roemen, niet slechts in het hout, maar in het kruis als symbool van het lijden en sterven en de verlossing door Christus. Zonder Goede Vrijdag verliezen immers alle andere heilsfeiten hun fundament. Het kruis is het centrum van het heil. Paulus leerde deze verborgenheid van het kruis persoonlijk kennen en daarom is het verre van hem om te roemen in iets anders.

2. De roem. Paulus kende persoonlijk de verzoening door het kruis: "Die mij heeft liefgehad...". Eerder ergerde het kruis hem. Maar Jezus is hem verschenen. Dat veranderde geheel zijn denken. God kan je in 2 minuten meer leren dan jezelf in 100 jaar met je verstand kunt leren. Paulus zag dat hij de schapen van Jezus' kudde had vervolgd en daarin gedwaald en zwaar had gezondigd. Hij wordt in zijn verslagenheid opgezocht door Ananias, die hem ziende maakt en hem het heil van het kruis van Christus verkondigt. Hij werd gedoopt en terstond predikte hij dat Jezus de Christus is. Dit wordt het centrum in zijn theologie en prediking. Voor al Gods kinderen over de gehele wereld geldt dat hun verwachting alleen is van het kruis van Christus. Zij zoeken al hun zaligheid buiten zichzelf in Jezus Christus, omdat in hen allen een grote verandering van denken is gewerkt, namelijk: de bekering. God heeft hen voor de spiegel van de wet gezet en geleerd dat ze een overtreders zijn en tot alle boosheid geneigd. In die nood heeft de Geest de ogen geopend voor de Gekruisigde, waarin ze het eeuwige leven mochten vinden. Een gelovige is iemand aan wie de liefde van het kruis van Christus is ontdekt. Ieder, die dit heeft ervaren zal zeggen: "Het zij verre dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus."

3. Gekruisigd door het kruis. De kennis van het kruis heeft iets met de apostel gedaan: een gehele verandering van oordelen, begeren, denken, bedoelen. De wereld: dat zijn de genietingen, de eer, de roem, het aanzien. Paulus zegt hier dat de wereld een gekruisigde, een gedode wereld is geworden. Paulus leeft niet meer voor eer en aanzien. Wat hem gewin was, heeft hij om Christus' wil schade geacht. Hij is ook zelf aan de wereld gekruisigd. Door een nieuwe levenshouding en het geloof in de gekruisigde God wordt hij door de wereld als een voorwerp van verachting beschouwd. Een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer. Dit lijden

hoort erbij. Lijden, aan de kerk, soms ook in de kerk. Het zij de dienaar genoeg dat hij zij als zijn Meester.

Na de verkondiging werd de jubilaris namens familie en de predikanten op een heel persoonlijke manier toegesproken door zijn zoon, ds. W. Harinck, die hem als zijn biologische en geestelijke vader mag zien en met hem in dezelfde bediening mag staan. Bij deze gelegenheid presenteerde hij de catechismusverklaring van zijn vader 'Onderwijzing in de christelijke leer', die zojuist gereed is gekomen. Daarna sprak ds. R.A.M. Visser, predikant te Terneuzen. Hij karakteriseerde de prediking van de jubilaris als opkomend uit de klassieke gereformeerde verbondsléer, vanuit welke de verkondiging van Wet en Evangelie evenwichtig opkomt. Hij richtte de blik op de voltooiing van de bediening: "Gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt gij getrouw geweest; over veel zal Ik u zetten; ga in, in de vreugde uws Heeren." Wat van ons is, blijft dan achter. Wat van God is, komt dan thuis.

De jubilaris dankte voor de gesproken woorden en sloot de dienst af door de

zegen op de gemeente te leggen. De collecte was bestemd voor het Deputaatschap Bijbelverspreiding, van welk deputaatschap ds. Harinck jarenlang secretaris geweest is.

P.P. Eikelboom, ouderling
Geref. Gemeente Terneuzen

■ DANKBETUIGING

Mede namens mijn vrouw wil ik allen hartelijk danken, die op de één of andere wijze meegeleefd hebben met mijn 50-jarig ambtsjubileum. De vele mooie reacties, niet het minst in verband met de ontvangen zegen onder mijn bediening en uit mijn boeken, hebben mij bijzonder getroffen en goedgegaan. De vrucht op de arbeid is echter geen gevolg van mijn prestaties, maar van de zegen des Heeren. Ik moet met Paulus zeggen: "niet ik, maar de genade Gods, die met mij is geweest".

ds. C. Harinck

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2012

Pag. 51, **EMERITUS PREDIKANTEN.**

Toevoegen aan de gegevens van ds. C. Harinck: e-mail: charinck@filternet.nl.

- Muzikale jongerenbijdrage
- Ontmoeting

Dordrecht – zaterdag 20 oktober

Locatie: Julianakerk, Mauritsweg 286
Sprekers: ds. K. Visser en ds. M. Klaassen
Muzikale medewerking: Jongerenkoor 'Tehillah' uit Dordrecht o.l.v. Mariëtte Karreman-Droogendijk
Eten: 18.30 uur (18.00 uur inloop)
Start avondprogramma: 19.30 uur

Veenendaal – zaterdag 20 oktober

Locatie: Pniëlkerk, Ghandistraat 2
Sprekers: ds. W. Harinck en ds. W. van Vlastuin
Muzikale medewerking: jongerenkoor 'Eldad' uit Elspeet o.l.v. Marieke van Manen
Eten: 18.30 uur (18.00 uur inloop).
Start avondprogramma: 19.30 uur.

Deze avonden worden georganiseerd door de JBGG in samenwerking met andere jeugdbonden.

■ ZANGAVONDEN

Axel

Zangavond op **zaterdag 27 oktober**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Kerk Vrijgemaakt te Axel, met medewerking van o.a. het Walchers jongerenkoor en Joost van Belzen, orgel Leiding: ds. R.A.M. Visser. Collecte t.b.v. ZZG.

Geldermalsen

Psalmzangavond t.g.v. "40 jaar vakantie-
weken voor mensen met een beperking" op **vrijdag 26 oktober**, aanvang: 19.30 uur, in de Bethelkerk van de Geref. Gemeente van Tricht-Geldermalsen, Laan van Leeuwenstein 10 te Geldermalsen, m.m.v. het kinderkoor "De kleine Lofstem" en Joost van Belzen, orgel, en het "Linge-oever" koor. Samenzang o.l.v. Leonard Verkamman. Algehele leiding: student J. van Laar. Collecte voor bovenbedoelde vakantie-
weken.

■ ACTIVITEITEN HELPENDE HANDEN

In de Ter Hoogkerk van de Geref. Gemeente in Middelburg wordt **zaterdag 13 oktober** een **zangmiddag** gehouden voor de afd. Walcheren & Zeeuws-Vlaanderen. Aan deze zangmiddag, die om 15.00 uur begint, zullen kinderkoor 'Blijde Stemmen' en de leden van de club meewerken.

Zaterdag 27 oktober brengen jongeren die **Pro-onderwijs** gevolgd hebben een bezoek aan Dordrecht. Deze bijeenkomst begint om 10.00 uur in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, aldaar. 's Middags wordt een bezoek

BERICHTEN

■ REGIOAVOND BOND VAN VROUWENVERENIGINGEN TE WAARDE

Op **donderdag 25 oktober** wordt door de Bond van Vrouwenverenigingen een regioavond belegd in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Waarde, Meezeweg 2a.

Ds. C. Sonneveld zal dan spreken over 'Tabitha'. Leiding: ds. A. Verschuure. Aanvang 19.30 uur. Iedereen is van harte welkom.

■ VERKOPINGEN

Oudemirdum

De vrouwenvereniging "Niet in eigen kracht" te Oudemirdum, Huningspaed 3, hoopt op **zaterdag 27 oktober**, van 10.00-15.00 uur, haar jaarlijkse verkoping te houden.

Locatie: kerkgebouw Geref. Gemeente, Huningspaed 3.

De opbrengst is voor verschillende goede doelen.

Rijssen

Op **woensdag 17 oktober**, van 10.00-14.00 uur, hoopt de vrouwenvereniging Dorcas-Noord te Rijssen een herfstmarkt (inclusief rommelmarkt) te houden in de Noorderkerk, Molenstalweg 19, aldaar. De opbrengst is voor zending en evangelisatie.

■ +16 JONGERENHERVORMINGS- AVONDEN

Gezellig bijkletsen met je vrienden en andere jongeren ontmoeten tijdens een interessante, mooie avond? Kom naar de +16 jongerenhervormingsavond! Je denkt na over het thema 'Te vuur en te zwaard'. Strijd voor de waarheid.

Eet mee! Vooraf kun je gezellig komen eten. Opgave voor het eten kan individueel of per vereniging. Geef je op via de website www.jbgg.nl.

Highlights programma:

- Heerlijke maaltijd
- Interessante lezing

gebracht aan een nagebouwde ark van Noach.

Donderdag 15 november houdt ds. D. de Wit een lezing voor de contactgroep **Spina bifida**. Ds. De Wit gaat dan in op het thema 'Het hart des mensen overdenkt zijn weg, maar de HEERE stiert zijn gang'. De bijeenkomst, die gehouden wordt in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Geldermalsen, Laan van Leeuwenstein 10, begint om 20.00 uur.

Zaterdag 17 november organiseert de contactgroep **Epilepsie** een bijeenkomst over 'Epilepsie op jonge leeftijd, maar ook daarna'. Verpleegkundig consulente mevr. J.E. Rietveld zal deze dag de inleiding verzorgen. Deze ontmoetingsdag wordt gehouden in het Centraal Bureau Gereformeerde Gemeenten, Houttuinlaan 7 te Woerden en begint om 10.00 uur.

U bent van harte welkom op deze bijeenkomsten waar ontmoeting en het delen van ervaringen een belangrijke plaats hebben. Voor meer informatie over deze bijeenkomsten kunt u terecht op www.helpendehanden.nl/activiteiten of belten naar: 0348 48 99 70.

■ LANDELIJKE BIJENKOMST AVGG TE GOUDA

Op **zaterdag 3 november** organiseert de Adoptievereniging Gereformeerde Gezindte (AVGG) haar halfjaarlijkse landelijke bijeenkomst in aula Alpha van de Driestar, Ronsseplein 1 te Gouda. Aan-

vang: 14.00 uur.

Lezingen door: mw. C. Verheule, orthopedagoog van de Stichting Adoptievoorzieningen, over 'De komst van een speciaal kind in het gezin, kracht en kwetsbaarheid', en door dhr. T. van der Weerd over de praktijk van speciaal kind. Zowel leden als belangstellenden zijn heel hartelijk welkom!

Voor vragen: de secretaris van de vereniging, dhr. J.C. Alderliesten, tel. 0180 - 520232, e-mail naar: info@avgg.nl. Zie ook onze website: www.avgg.nl.

■ STUDIEDAG 'DE KRACHT VAN HET GEZIN MET AUTISME'

Het Platform Autisme in de kerk organiseert op **zaterdag 10 november** in Goes, locatie gebouw Calvijn college, Klein Frankrijk 19, een studiedag over het thema 'De kracht van het gezin met autisme'. Volwassenen en jongeren vanaf 16 jaar krijgen dan handvatten om een juiste balans te vinden tussen 'geven en nemen'.

Lezing door: drs. Bernadette van Rossum-Smelt, Gz-psycholoog/psycholoog NIP bij Eleos en OptiMent. In de lezing geeft zij praktische handvatten aan ouders en jongeren met autisme om met elkaar te werken aan het herstel en het in stand houden van het evenwicht. Naast deze lezing is er een aantal workshops.

Aanvang: 9.30 uur, afsluiting: 15.45 uur. Kosten: € 25,- p.p.

Meer (inhoudelijke) informatie: www.helpendehanden.nl/autismeinhetgezin. Aanmelden mogelijk tot **1 november 2012** via bovengenoemde website.

uur ds. G. Heijkamp; Enschede 18.15 uur ds. A.P. Baaijens; Enter 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Ermelo 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 15.00 uur ds. G. Pater; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 19.00 uur ds. L. Terlouw; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; 's-Gravenzande 9.30 (H.D.) en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Herkingen 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Hilversum 15.30 uur ds. L. Terlouw; Hoogeveen 9.30 en 19.00 uur stud. J. van Laar; Hoogvliet 19.00 uur stud. H.A. van Zetten; Houten 15.30 uur ds. S. Maljaars; Kampen 15.00 uur (H.D.) ds. B. van der Heiden; Kapelle-Biezeling 15.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Katwijk aan Zee 18.00 uur ds. B. Labee; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur (H.A.) ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. G. Beens; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruijningen 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Leerdam 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 14.30 uur ds. M. Karens; Leiderdorp 10.00 uur ds. J. Driessen en 15.30 uur stud. C. van Ruitenburch; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 en 15.30 uur ds. B. Labee; Meeuwen 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 16.00 uur ds. A. Schreuder; Middelburg-Zuid (in kerkgebouw Middelburg-Centrum) 11.30 en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Mijdrecht 10.00 en 15.30 uur ds. J.W. Verweij; Naaldwijk 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Nieuwdorp 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. L. Terlouw en 15.30 uur ds. J.S. van der Net; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. A.J. Gunst; Nijkerk 15.00 uur ds. G. van Manen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oosterend (Texel) 10.00 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. W. Harinck; Opheusden 15.30 uur ds. F. Mulder; Opperdoes 19.00 uur ds. A. Verschuure; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Ouddorp 18.30 uur ds. C. Harinck; Poortugaal 9.30 en 16.00 uur ds. C. Neele; Puttershoek 14.30 uur ds. M. Golverdingen; Rheden 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Rotterdam-Alexanderpolder 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Rotterdam-Centrum 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. P. Mulder; Rotterdam-Zuidwijk 9.30 uur ds. H. Paul en 14.30 uur ds.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 14 OKTOBER 2012

Aalburg 19.00 uur ds. L. Blok; Alphen a/d Rijn 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 19.00 uur ds. A. Schot; Berkenwoude 10.00 en 19.00 uur stud. C. van Ruitenburch; Bodegraven 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Borssele 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; Boskoop 19.00 uur ds. G. Cle-

ments; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 16.30 uur ds. J. Driessen; Den Helder 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. A. Verschuure; Deventer 17.30 uur ds. D.W. Tuinier; Dinteloord 18.30 uur stud. P.D. den Haan; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Eindhoven 18.00 uur stud. S.W. Janse; Elspeet (in Dorpskerk, Nunspeterweg 5) 11.30 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 uur (H.D.) ds. B. van der Heiden; Enkhuizen 9.30 (H.A.) en 16.00

H. Hofman; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scheveningen 16.30 uur ds. H. Paul; Sint Philipsland 9.30 en 15.00 uur stud. P. D. den Haan; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. W. Visscher; Sprang-Capelle 9.30 en 15.00 uur stud. S.W. Janse; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 14.30 uur ds. E. Bakker; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 19.00 uur ds. J.B. Zippro; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur stud. P.G. Heijkamp; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 18.00 uur (H.D.) ds. M. Golverdingen; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 18.30 uur ds. J.M. Kleppe; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Woerden 19.15 uur ds. M. Joose; Wolphaartsdijk 9.30 uur ds. C. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zwijndrecht 9.30 en 15.00 uur stud. H.A. van Zetten; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. A. Vermeij.

■ DINSdag 16 OKTOBER 2012

Den Helder 19.15 uur ds. A.A. Brugge; Dirksland 19.30 uur ds. J. Schipper; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. G. Pater; Uddel 19.30 uur ds. G. Mouw; Urk 19.30 uur ds. J. van Belzen.

■ WOENSDAG 17 OKTOBER 2012

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Berkenwoude 19.30 uur stud. H.A. van Zetten; Brakel 19.30 uur ds. L. Terlouw; Groningen 20.00 uur ds. P. Mulder; Leerdam 19.30 uur ds. J. Schipper; Nieuw-dorp 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. B.J. van Boven; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Ouddorp 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Poeder-oijen 19.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Soest 19.30 uur ds. A.J. Gunst; Uddel 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Mouw; Westkapelle 19.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Zwijndrecht 19.30 uur ds. W. Visscher.

■ DONDERDAG 18 OKTOBER 2012

Aalburg 19.30 uur ds. J. van Belzen; Amsterdam-Noord 19.30 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp; Beekbergen 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. C. Sonneveld; Delft 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Herkingen 19.30 uur ds. G. van Manen; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Krabbendijke 13.45 uur (huw.bev.)

ds. J. Schipper; Melissant 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Rilland-Bath 19.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Scheveningen 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Waarde 19.30 uur stud. P.D. den Haan; Zwolle 19.30 uur ds. G. Pater.

■ VRIJDAG 19 OKTOBER 2012

Krabbendijke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. Harinck.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 14 OKTOBER 2012

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 10.00 en

16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merkssem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

begrafenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Boeken met inhoud van blijvende waarde

B. Smytegelt

De weg der heiligmaking € 22,50

A. Comrie

Verzameling van leerredenen € 35,-

Met de hand gebonden:

J. du Toict

De heilige ontvangenis € 35,-

Adventpreken

P. v.d. Hagen

Feeststoffen en Avondmaal € 68,-

Totaal 60 preken

www.deoudewijn.nl

www.theologieportaal.nl

Alles nieuwe druk, niet hertaald

Te bestellen bij:

Uitgeverij De Oude Wijn

e-mail: info@deoudewijn.nl

Boven € 30,- geen portokosten

Tel. 033 286 5548

Onbekende Psalmen?

bestelmuziek.nu

Jong echtpaar zoekt woonruimte
omgeving Leerdam/Geldermalsen.

Tel: 06-29484808

Jong stel zoekt **woonruimte te huur** in **Ederveen** of omgeving
vanaf **begin 2013**. Bel: 06-10090248
/ 06-12227656

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Begravenissen
Telefoon (0172) 21 21 22
Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begravenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden

Jonge vrouw, Juf in **Barneveld**,
zoekt **woonruimte** (kamer)
in Barneveld e.o.
Tel.nummer: 0629487413

0182 - 35 15 20
voor de Krimpenerwaard Gouda & omstreken
Speksnijder Begravenisverzorging
In alle rust, betrokken, zorgzaam...
Want iedere begrafenis is een persoonlijk afscheid!
www.speksnijderbegravenisverzorging.nl

Te huur rustig gel. vak. won. in
KAMPERLAND 2-10 pers.
Vrij vanaf heden.
Tel.0113-351899 / 06-20417592.

SPECIALE AANBIEDING

1300 PREKENBANDJES
(O)GG(linN)

En ook nog veel Bijbellezingen
€ 1.50 per stuk + porto
300 PREEK CD's
€ 6.75 per stuk + porto
Veel vertelcd's € 7.95 per stuk
Catalogus op aanvraag

Zendingswinkel Stolwijk
Tel: 0182-341831
E-mail: zgg@kliksafe.nl

Ook in het najaar is
ZEELAND mooi! Te huur sfeervolle
vakantiewoning 2-8 pers.
www.boederijvakantiezeeland.nl
Tel: 0113-302209

Kom naar camping
"De Verborgten Hoek" en ontdek
het mooie Gaasterland.
Bij ons kunt u genieten van de
bossen en meren van Friesland.
Ook vindt u hier mooie historische
stadjes en bijzondere dorps-
gezichten. Onze trefwoorden
zijn, (Zondags-)Rust, Ruimte,
Kindvriendelijk, Natuur-en
Landschapsbeleving, Uitstekende
voorzieningen, Leuke activiteiten,
Ook hebben we 2 leuke
vakantiewoningen beschikbaar.
Neem voor onze tarieven en
aanbiedingen contact met ons op.
Tel. 0514-602065 / 06-53399517
Kijk op www.deverborgenhoek.nl

Cursussen Oudvaders

**Misschien heeft u zich altijd al in
een goed boek willen verdiepen,
maar het kwam er niet van. Wij
bieden u die mogelijkheid aan de
hand van cursus vragen van div
boeken Bv Brakel, Calvijn, Comrie,
Owen, Ursinus, Ambrosius.**

Vraag vrijblijvend een proefles aan
Meer info en cursussen zie
www.cursussenoudvaders.nl
tel **0172-532796 - 0118-583025**
e-mail: info@cursussenoudvaders.nl

Voor een fijne vakantie, gewoon een
paar dagen er tussen uit!
Pension E. Knuivers, Ribeslaan 4
te Rhenen is een gastvrij
familiepension gelegen aan de
rand van Rhenen, een stad gelegen
in het bosrijke Heuvelrug en
Grebbeberg bossen.
Tel. 0317-614773 bgg 06-19856085
info@knuivers.com

Luxe fotokaarten
voor elke gelegenheid.
Scherpe prijzen voor uw eigen
vereniging en/of goede doel.
www.scheurfotokaarten.nl

HERHAALDE OPROEP

In verband met de uitzending van een van de collega's op het zendingsbureau in Woerden, roept het deputaatschap sollicitanten op voor de functie van:

MISSIOLOGO EN TOERUSTER

Funcieomschrijving:

De missioloog en toeruster is op het zendingsbureau verantwoordelijk voor de beleidsontwikkeling en -uitvoering op missiologisch gebied. Hij adviseert directie en deputaatschap met betrekking tot missiologische vragen. Daarnaast verzorgt en coördineert hij de toerusting en begeleiding van (nieuwe) zendingswerkers. Het deelnemen aan visitaties en werkbezoeken hoort eveneens bij zijn takenpakket. Hij vervangt de directeur zo nodig, begeleidt delegaties uit het buitenland en participeert in (veld-)overleggen en commissies.

Funcie-eisen:

- Aantoonbare en ruime ervaring in zendingswerk is een belangrijke pre.
- Inzicht en ervaring met betrekking tot omgang met mensen uit diverse culturen.
- Goede contactuele eigenschappen, didactische vaardigheden en gerichtheid op samenwerking.
- Relevante theologische en/of missiologische opleiding; academisch werk- en denkniveau.
- Liefde voor de kerk en sterke betrokkenheid op het zendingswerk.
- Goede beheersing van Engels en zo mogelijk andere talen zoals Frans, Spaans of Indonesisch.

Sollicitanten dienen belijdend lid te zijn van de Gereformeerde Gemeenten en zich innerlijk verbonden te weten met het werk en de doelstelling van ZGG. Een competentieonderzoek kan onderdeel uitmaken van de procedure.

ZGG volgt in haar personeelsbeleid de primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden zoals vastgesteld in het arbeidsvoorwaardenreglement van de Protestantse Kerk in Nederland. Een uitgebreide functiebeschrijving is beschikbaar.

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

ZGG voert namens de Gereformeerde Gemeenten kerkelijk zendingswerk uit volgens de zendingsopdracht van de Heere Jezus (Matth. 28: 19; Mark. 16: 15). Daarbij werkt zij waar nodig samen met (zuster) kerken, deputaatschappen en organisaties. ZGG betreft bij het zendingswerk de kerkelijke gemeenten, die op hun beurt steun en motivatie voor het werk verlenen.

Schriftelijke sollicitaties met vermelding van opleiding, ervaring en referentieadressen graag uiterlijk 26 oktober 2012 richten aan: Deputaatschap Zending Gereformeerde Gemeenten, t.a.v. de heer drs. P. Eikelboom, directeur, Postbus 232 3440 AE Woerden. Per e-mail solliciteren kan ook: zgg@cbgg.nl.

De sollicitatiegesprekken zullen D.v. plaatsvinden op 2 en 16 november 2012.

Voor inlichtingen over deze functie kan contact worden opgenomen met de heer P. Eikelboom, directeur (kantoor: 0348-489950, privé 0318-634626) of ds. W. Harinck, secretaris (079-5931470).

Geef elke Cubaan Bijbels onderwijs!

Betaal mee aan:
boekenpakket predikanten

Giften voor najaarsactie:

3019.57.363
t.n.v. SEZ, Hardinxveld-G.

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam
tel. 0184 - 61 16 07 b.g.g. 06 - 48 77 63 96
e-mail: sez@klikSAFE.nl

www.sez.st

De bestuursleden van de SEZ behoren tot de Prot. Kerk in Ned. (herv.),
Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken, Geref. Gemeenten,
Geref. Gemeenten in Ned. en Oud Geref. Gemeenten.

Huishoudelijke hulp

“Wat heerlijk dat mijn woning op orde is”

Huishoudelijke hulp door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **verpleging & verzorging**

• DIVERSE BLOKFLUITEN
• MUZIEKSTANDAARDS
• ROEMEENSE PANFLUITEN
R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944
**WWW.MULDERMUZIEK
INSTRUMENTEN.NL**

Hulpmiddelen nodig voor uw comfort en mobiliteit? Bezoek ons: Dorpstraat 25 Garderen!

**NIEUW
GEOPEND**

sta-op-fauteuils

scootmobielen

slapen

douche & toilet

mobiliteit

hulpmiddelen

- ✓ Eigen bezorgservice
- ✓ Desgewenst geplaatst bij u thuis
- ✓ Demonstratie aan huis

- ✓ Maatwerk mogelijk
- ✓ Gemonteerd geleverd
- ✓ Service en kwaliteit

Openingstijden: di, wo, do 9:30 tot 17:30 uur - vr 9:30 tot 20:00 uur - za 9:30 tot 15:00 uur
Buiten openingstijden op afspraak - www.comforthulp.nl - tel. 0577-459896

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

**Alle nieuwe titels
www.deroeboeken.nl**

Zorg...
Respect...
Aandacht...
Geen crematies...

Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland

Tel. 0118-616012 of 0113-342304

Uitnodiging

Alle echtparen die tot de doelgroep behoren worden hartelijk uitgenodigd voor onze bijeenkomst op D.V. 10 november 2012 in de Zuiderhavenkerk te Barendrecht, Ploegwei 1, aanvang 14.45 uur.

Wilma van Klaveren zal een inleiding houden over

Tussen licht en ruimte

kan een leven zonder kinderen zinvol zijn?

Voor informatie en aanmelden
zie onze website of bel (0184) 64 22 53

www.revoke.nl

TE HUUR:
ruime compleet ingerichte chalet
direct aan het Veerse Meer,
7-persoons. Ligging dicht bij
Arnhemuiden en Middelburg.
www.chaalthureninzeeland.nl
Tel: 06-41046147

Te huur **bovenwoning** in centrum
van Dordrecht voor 1 of 2 personen
op loopafstand van Centraal Station.
Telefoonnummer op werkdagen
van 9.00 uur tot
17.00 uur 078-6139334.

愛之神

DENK

aan Christenen in China

De voorgangers van de huisgemeenten vragen om toerusting. Uw hulp is daarbij onmisbaar. Uw gift is welkom op 3473. 76. 029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen. Bel voor info en/of voorlichting: 06-200 13 173

WWW.HUDSONTAYLOR.NL

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Stort uw gift op: 3473.76.029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen

Onderwijs | Lectuur | **Toerusting** | Diaconaat

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Neem nu een najaarsabonnement op *terdege*

reformatorisch familiemagazine

7 maanden
terdege

Normaal € 6,99

Nu € 5,99
per maand

Gratis

Grote
agenda 2013
Mattie de Bruine
t.w.v. € 11,95

Ja, ik neem een najaarsabonnement op *terdege*

Hierbij machtig ik Terdege om het abonnementsgeld via incasso af te schrijven van mijn rekeningnummer. Uiterste ingangsdatum is 2 januari 2013.

Deze actie geldt voor een nieuw af te sluiten abonnement. Het betreft een tijdelijk abonnement dat na 7 maanden is afgelopen. U heeft de afgelopen 6 maanden geen (proef)abonnement gehad.

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar Terdege, Abonneeservice, Antwoordnummer 1039, 7300 VB Apeldoorn.
U kunt ook bellen: (055) 539 03 00.

Naam: mevr/dhr/fam

Adres:

Postcode:

Plaats:

Telefoon:

E-mailadres:

Gewenste ingangsdatum:

Rekeningnummer:

Naam rekeninghouder:

Handtekening:

M. SAAMBE

* Erdee Media Groep gaat zorgvuldig om met persoonsgegevens. Op alle informatie die u aan ons verstrekt is de Wet Bescherming Persoonsgegevens van toepassing. Op de website van Terdege, www.terdege.nl, treft u nadere informatie aan.

* Kijk op www.erdeeservice.nl voor de abonnementsvoorwaarden.

